

ਖਰੇ ਦਿਲਾਂ ਦੀ ਤਲਾਸ਼

(16:40-17:15)

ਬੀ ਬੀਜਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਨੂੰ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਸਮਝਾ ਕੇ ਯਿਸੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚੰਗੀ ਜ਼ਮੀਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ 'ਜਿਹੜੇ ਸੁਣ ਕੇ ਵਚਨ ਨੂੰ ਚੰਗੇ ਅਤੇ ਖਰੇ ਦਿਲ ਵਿਚ ਸਾਂਭੀ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਅਰ ਧੀਰਜ ਨਾਲ ਫਲ ਦਿੰਦੇ ਹਨ' (ਲੂਕਾ 8: 15)। ਅੱਜ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਲੋੜ 'ਚੰਗੇ ਅਤੇ ਖਰੇ ਦਿਲ' ਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨ ਦੀ ਬੇਹਤਰ ਵਿਆਖਿਆ ਸਾਡੇ ਇਸ ਅਧਿਐਨ ਵਿਚ ਮਿਲਦੀ ਹੈ: 'ਇੱਥੇ ਦੇ [ਬਰੀਆ ਦੇ ਯਹੂਦੀ] ਲੋਕ ਥੱਸਲੁਨੀਕੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲੋਂ ਬਹੁਤ ਚੰਗੇ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ ਜੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਿਲ ਦੀ ਵੱਡੀ ਚਾਹ ਨਾਲ ਵਚਨ ਨੂੰ ਮੰਨ ਲਿਆ ਅਤੇ ਰੋਜ਼ ਲਿਖਤਾਂ ਵਿਚ ਭਾਲ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਭਈ ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਨ ਕਿ ਨਹੀਂ' (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 17: 11)। ਰੂਹਾਂ ਨੂੰ ਜਿੱਤਣ ਵਾਲਾ ਹਰ ਸੰਜੀਦਾ ਸ਼ਖਸ ਖਰੇ ਦਿਲਾਂ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਯੂਨਾਨ ਤੋਂ ਸਫਰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦਿਆਂ ਪੌਲੁਸ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਦਿਲਾਂ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਵਿਚ ਹੀ ਸੀ।

ਫਿਲਿੱਪੈ ਵਿਚ ਖਰੇ ਦਿਲਾਂ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ (16:40)

ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਪਾਠਾਂ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਵੇਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪੌਲੁਸ ਅਤੇ ਉਹਦੇ ਸਾਥੀ ਫਿਲਿੱਪੈ ਵਿਚ ਖਰੇ ਦਿਲਾਂ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਵਿਚ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੁਦੀਆ ਅਤੇ ਦਰੋਗੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਿਚ ਮਿਲ ਗਏ ਸਨ। ਅਧਿਆਇ 16 ਦੀ ਆਖਰੀ ਆਇਤ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਖਰੇ ਦਿਲ ਮਿਲੇ: 'ਉਹ ... ਲੁਦੀਆ ਦੇ ਗਏ ਅਰ ਭਾਈਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਸੱਲੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਤੁਰ ਪਏ' (ਆਇਤ 40ਓ)। ਖੁਦਾ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ 'ਭਾਈਆਂ' ਦੀ ਮਨਬਦਲੀ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਬਰਕਤ ਪਾਈ ਸੀ।

ਲੂਕਾ ਨੇ ਮੰਡਲੀ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵੇਰਵਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਜਦ ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਰੋਮ ਤੋਂ ਫਿਲਿੱਪੈ ਦੀ ਕਲੀਸੀਆ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਤਾਂ ਉਹਨੇ ਆਪਣੀ ਪੱਤਰੀ 'ਫਿਲਿੱਪੈ ਵਿਚ ਦੇ ਜਿੰਨੇ ਮਸੀਹ ਯਿਸੂ ਵਿਚ ਸੰਤ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਭਨਾਂ ਨੂੰ ਕਲੀਸੀਆ ਦਿਆਂ ਨਿਗਾਹਬਾਨਾਂ ਅਤੇ ਸੇਵਕਾਂ ਸਣੇ' ਲਿਖੀ (ਫਿਲਿੱਪੀਆਂ 1: 1)। ਐਲਡਰਾਂ ਨੂੰ 'ਨਿਗਾਹਬਾਨ' ਕਹਿ ਕੇ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।¹ ਸ਼ਾਇਦ ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਲੀਸੀਆ ਨੂੰ ਸੰਗਠਿਤ ਹੋਣ ਵਿਚ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਸੀ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 14: 23); ਇਹ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਲੀਸੀਆ ਉਹਦੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਸੰਗਠਿਤ ਹੋਈ ਹੋਵੇ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਭਾਈਆਂ ਨੂੰ ਜਿਹੜੇ ਲੁਦੀਆ ਦੇ ਘਰ ਵਿਚ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਸਨ ਤਸੱਲੀ ਦੇਣ ਦੇ

ਬਾਅਦ ਪੌਲੁਸ ਅਤੇ ਸੀਲਾਸ ਕਿਤੇ ਹੋਰ ਖਰੇ ਦਿਲਾਂ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਵਿਚ ‘‘ਤੁਰ ਪਏ’’ (ਆਇਤ 40ਅ)। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੈ ਕਿ ਨਵੀਂ-ਨਵੀਂ ਕਲੀਸੀਆ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਲੂਕਾ ਫ਼ਿਲਿੱਪੋ ਵਿਚ ਰਿਹਾ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਨਿਚੋੜ ਤੇ ਇਸ ਲਈ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਲੂਕਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵੇਰਵੇ ਵਿਚ ਪੌਲੁਸ ਅਤੇ ਸੀਲਾਸ ਦੇ ਜਾਣ ਬਾਰੇ ਦੱਸਦਿਆਂ ਉੱਤਮ ਪੁਰਖ (‘‘ਅਸੀਂ’’) ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਪਰ ਜਦ ਪੌਲੁਸ ਦੁਬਾਰਾ ਫ਼ਿਲਿੱਪੋ ਵਿਚ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਵੇਲੇ 20:5, 6 ਤਕ ਵੀ ਉੱਤਮ ਪੁਰਖ (ਅਸੀਂ) ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। (ਫ਼ਿਲਿੱਪੋ ਵਿਚ ਲੂਕਾ ਦੇ ਰਹਿਣ ਤੋਂ ਇਹ ਸਮਝਾਉਣ ਵਿਚ ਮਦਦ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪੌਲੁਸ ਦੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਫ਼ਿਲਿੱਪੋ ਦੀ ਕਲੀਸੀਆ ਪੌਲੁਸ ਵਿਚ ਨਿੱਜੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਕਿਉਂ ਲੈਂਦੀ ਰਹੀ।) ਕਈਆਂ ਦਾ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਤਿਮੋਥਿਉਸ ਫ਼ਿਲਿੱਪੋ ਵਿਚ ਕੁਝ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੇਰ ਤਕ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਅਖ਼ੀਰ ਬਰੀਆ ਵਿਚ ਪੌਲੁਸ ਅਤੇ ਸੀਲਾਸ ਨਾਲ ਮਿਲ ਗਿਆ।^੯

ਬੱਸਲੁਨੀਕੇ ਵਿਚ ਖਰੇ ਦਿਲਾਂ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ (17:1-10)

ਉਥੋਂ ਨਿੱਕਲ ਕੇ ਪੌਲੁਸ ਅਤੇ ਸੀਲਾਸ ਰੋਮ ਨੂੰ ਜਾਂਦਿਆਂ ਉਸ ਪਾਸੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅਨੰਦ ਨਾਲ ਭਰੀਆਂ ਟੇਲੀਆਂ ਨਾਲ ਮਿਲਦੇ ਹੋਏ ਇਗਨੇਸ਼ੀਅਨ ਮਾਰਗ ਤੇ ਪੱਛਮ ਵੱਲ ਚਲੇ ਗਏ।^{੧੦} ਇਕ ਦਿਨ ਚੱਲ ਕੇ ਉਹ ਅੰਫਿਪੁਲਿਸ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ਹੋਣਗੇ ਜੋ ਫ਼ਿਲਿੱਪੋ ਦੇ ਇਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਸੀ।^{੧੧} ਇਕ ਦਿਨ ਦਾ ਸਫ਼ਰ ਹੋਰ ਕਰਕੇ ਉਹ ਅਪੁੱਲੋਨੀਆ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚ ਗਏ (ਆਇਤ 1੯)। ਅੰਫਿਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਅਪੁੱਲੋਨੀਆ ਮੁਕਾਬਲਤਨ ਛੋਟੇ ਸ਼ਹਿਰ ਸਨ ਅਤੇ ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮਿਸ਼ਨਰੀ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਰੁਕੇ ਬਿਨਾਂ ਉੱਥੋਂ ਦੀ ਨਿੱਕਲ ਗਏ।^{੧੨} ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਮਕਦੂਨੀਆ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਬੱਸਲੁਨੀਕੇ ਸੀ। ਸਿਕੰਦਰ ਮਹਾਨ ਦੀ ਭੈਣ ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣਿਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਬੱਸਲੁਨੀਕੇ ਉਹ ਅਜ਼ਾਦ ਸ਼ਹਿਰ ਸੀ,^{੧੩} ਜੋ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਉਸ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਬੰਦਰਗਾਹ^{੧੪} ਅਤੇ ਅਫ਼ਸੁਸ ਅਤੇ ਕੁਰਿੰਥੁਸ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਪਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕੇਂਦਰ ਸੀ। ਇਗਨੇਸ਼ੀਅਨ ਮਾਰਗ ਬੱਸਲੁਨੀਕੇ ਦੇ ਵਿੱਚੋਂ ਦੀ ਹੁੰਦਾ ਹੋਇਆ ਇਸ ਦਾ ਮੁੱਖ ਰਾਹ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਜਦ ਪੌਲੁਸ ਅਤੇ ਸੀਲਾਸ ਇਸ ਰਾਜਧਾਨੀ ਨਗਰ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਫ਼ਿਲਿੱਪੋ ਦੇ ਨੇੜੇ ਬੱਸਲੁਨੀਕੇ ਦੀ ਬਹੁਤੀ ਅਬਾਦੀ ਯਹੂਦੀਆਂ ਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਸਮਾਜ (ਸਿਨਾਗੋਗ) ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਉਹ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ:

ਉਹ ... ਬੱਸਲੁਨੀਕੇ ਨੂੰ ਆਏ ਜਿੱਥੇ ਯਹੂਦੀਆਂ ਦੀ ਇਕ ਸਮਾਜ ਸੀ। ਅਤੇ ਪੌਲੁਸ ਆਪਣੇ ਦਸਤੂਰ ਅਨੁਸਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਅੰਦਰ ਗਿਆ ਅਰ ਤਿੰਨਾਂ ਸੱਬਤਾਂ^{੧੫} ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਤੀਕ ਲਿਖਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਚਨ ਸੁਣਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਅਰਥ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਉਹ ਨੇ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਭਈ ਮਸੀਹ ਦਾ ਦੁੱਖ ਭੋਗਣਾ ਅਤੇ ਮੁਰਦਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜੀ ਉੱਠਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਯਿਸੂ ਜਿਹਦੀ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਖ਼ਬਰ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਉਹੋ ਮਸੀਹ ਹੈ (ਆਇਤਾਂ 1ਅ-3)।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਇਤਾਂ ਵਿਚ ਦੱਸੀਆਂ ਗਈਆਂ ਚਾਰ ਕ੍ਰਿਆਵਾਂ ਤੋਂ ਪੌਲੁਸ ਵੱਲੋਂ ਯਹੂਦੀਆਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਰੂਪਰੇਖਾ ਮਿਲਦੀ ਹੈ: (1) ਉਹਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਚਨ ਸੁਣਾਇਆ, (2) ਉਹਨੇ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ, (3) ਉਹਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ। ਪੌਲੁਸ ਦੇ ਦੋ ਟੀਚੇ ਸਨ:

ਪਹਿਲਾ ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਕਿ ਮਸੀਹ ਲਈ ਦੁੱਖ ਝੱਲਣਾ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਕਿ ਯਿਸੂ ਹੀ ਉਹ ਮਸੀਹ ਹੈ ਜਿਹਦੀ ਉਡੀਕ ਉਹ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਟੀਚਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪਹਿਲਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਔਖਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਯਹੂਦੀਆਂ ਲਈ ਦੁਖੀ ਮੁਕਤੀਦਾਤੇ ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨਾ ਔਖਾ ਸੀ (1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 1:23)। ਪੌਲੁਸ ਨੇ ‘ਸਬੂਤ ਦੇ ਕੇ’ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਉਸ ਯੂਨਾਨੀ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਹੈ, ਜਿਹਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ‘ਨਾਲ ਨਾਲ ਰੱਖਣਾ।’ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਦੀਆਂ ਨਬੂਵਤਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਯਿਸੂ ਦੀਆਂ ਜੁੜੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਬੂਵਤਾਂ ਦੇ ‘ਨਾਲ ਨਾਲ ਰੱਖਦਾ’ ਹੋਇਆ ਸਬੂਤ ਦਿੰਦਾ।⁹

ਇੰਜੀਲ ਦੇ ਬੀ ਨੂੰ ਖਰੇ ਦਿਲਾਂ ਵਿਚ ਬੀਜਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਯਕੀਨਨ ਹੀ ਉੱਥੋਂ ਚੰਗੀ ਫਸਲ ਹੋਵੇਗੀ (ਲੂਕਾ 8:8)। ਇਸੇ ਲਈ ਅਸੀਂ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਾਂ, ‘ਸੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿੰਨਿਆਂ ਨੇ ਮੰਨ ਲਿਆ ਅਤੇ ਪੌਲੁਸ ਅਰ ਸੀਲਾਸ ਦੇ ਨਾਲ ਰਲ ਗਏ ਅਰ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਗਤ ਯੂਨਾਨੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਲੇ ਲੋਕ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸਰਦਾਰਨੀਆਂ ਵੀ’ (ਆਇਤ 4)। ‘ਕਿੰਨਿਆਂ ਨੇ’ ਸ਼ਬਦ ਤੇ ਧਿਆਨ ਦਿਓ। ਯਹੂਦੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਰਫ ਕੁਝ ਲੋਕ ਹੀ ਮਸੀਹੀ ਬਣੇ ਸਨ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਖੁਦਾ ਦਾ ਖੌਫ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ‘ਬਾਹਲੇ’ ਗੈਰ ਯਹੂਦੀ¹⁰ ਮਸੀਹੀ ਬਣ ਗਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ‘ਸਰਦਾਰਨੀਆਂ’ ਸਨ ਜੋ ਸਿਨਾਗੋਗ ਦੀ ਬੰਦਗੀ ਵਿਚ ਆਉਂਦੀਆਂ ਸਨ।¹¹

ਥੱਸਲੁਨੀਕੇ ਦੇ ਮਸੀਹੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂਅ ਲਿਖੀਆਂ ਪੌਲੁਸ ਦੀਆਂ ਪੱਤਰੀਆਂ ਵਿਚ ਇਹ ਸਾਫ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨੇ ਅਤੇ ਸੀਲਾਸ ਨੇ ਸਿਨਾਗੋਗ ਦੇ ਬਾਹਰ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਮੂਰਤੀਪੂਜਕਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਕਾਫ਼ੀ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ (1 ਥੱਸਲੁਨੀਕੀਆਂ 1:9)। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੱਤਰੀਆਂ ਵਿਚ ਉਹਨੇ ਵਚਨ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੇ ਆਪਣੇ ਤਰੀਕੇ (1 ਥੱਸਲੁਨੀਕੀਆਂ 1:6; 2:2; 14), ਯਾਨੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੋਅਜਜ਼ਿਆਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਜੋ ਉਹਨੇ ਅਤੇ ਸੀਲਾਸ ਨੇ ਕੀਤੇ (1 ਥੱਸਲੁਨੀਕੀਆਂ 1:5) ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਉਹਨੇ ਥੱਸਲੁਨੀਕੀਆਂ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਕਰਨਾ ਕਿਵੇਂ ਸਿੱਖਿਆ (1 ਥੱਸਲੁਨੀਕੀਆਂ 2:7, 8)।¹² ਉਹਨੇ ਇਹ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉੱਥੇ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਉਹਨੇ ਅਤੇ ਸੀਲਾਸ ਨੇ ਹੱਥੀਂ ਮਿਹਨਤ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਲਈ ਕਮਾਈ ਕੀਤੀ (1 ਥੱਸਲੁਨੀਕੀਆਂ 2:9)।¹³ ਪਰ ਪੌਲੁਸ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਅਹਿਮ ਗੱਲ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਥੱਸਲੁਨੀਕੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਸੱਚੇ ਦਿਲੋਂ ਇੰਜੀਲ ਨੂੰ ਕਬੂਲ ਕਰਨਾ ਸੀ:

... ਤੁਸੀਂ ਕਿਵੇਂ ਮੂਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਵਰ ਦੀ ਵੱਲ ਮੁੜੇ ਭਈ ਸੱਚੇ ਜੀਉਂਦੇ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਵਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰੋ ਅਤੇ ਉਹ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਸਵਰਗੋਂ ਆਉਣ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰੋ ਜਿਸ ਨੂੰ ਓਨ ਮੁਰਦਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜਿਵਾਲਿਆ ਅਰਥਾਤ ਯਿਸੂ ਦੀ ਜਿਹੜਾ ਸਾਨੂੰ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਕ੍ਰੋਧ ਤੋਂ ਬਚਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ (1 ਥੱਸਲੁਨੀਕੀਆਂ 1:9, 10)।

... ਅਸੀਂ ... ਨਿੱਤ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਵਰ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਭਈ ਜਦ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਵਰ ਦਾ ਸੁਣਿਆ ਹੋਇਆ ਵਚਨ ਸਾਥੋਂ ਮਿਲਿਆ ਤਾਂ ਉਹਨੂੰ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦਾ ਵਚਨ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਸੱਚੀ-ਮੁੱਚੀ ਹੈ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਵਰ ਦਾ ਵਚਨ ਕਰਕੇ ਕਬੂਲ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਹ ਤੁਹਾਡੇ ਨਿਹਚਾਵਾਨਾਂ ਵਿਚ ਕੰਮ ਵੀ ਕਰਦਾ ਹੈ (1 ਥੱਸਲੁਨੀਕੀਆਂ 2:13)।

ਦੇ ਆਦਮੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇੰਜੀਲ ਨੂੰ ਮੰਨ ਲਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਅਰਿਸਤਰਖੁਸ ਅਤੇ ਸਿਕੰਦੁਸ ਸਨ (20:4; 27:2)।¹⁴

ਬੱਸਲੁਨੀਕੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਸੀਹੀ ਬਣਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਪੌਲੁਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਦਿਨ ਲਈ ਜਿਸ ਦਿਨ ਉਹਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਵਿਦਾ ਲੈਣੀ ਸੀ, ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਖਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ (1 ਬੱਸਲੁਨੀਕੀਆਂ 4:2, 3, 6; 2 ਬੱਸਲੁਨੀਕੀਆਂ 2:15; 3:10)। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿਖਾਉਂਦਿਆਂ ਉਹਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਜਮਾਇਸ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ¹⁵ ਅਤੇ ਉਹਦੇ ਅੱਗੇ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਨ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਉਹਨੇ ਲਿਖਿਆ, ‘‘ਸਗੋਂ ਜਾਂ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਸਾਂ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਅੱਗੋਂ ਹੀ ਆਖਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਾਂ ਜੋ ਅਸਾਂ ਬਿਪਤਾਂ ਭੋਗਣੀਆਂ ਹਨ’’ (1 ਬੱਸਲੁਨੀਕੀਆਂ 3:4)।

ਤਕਲੀਫ਼ਾਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੇਰ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣੀਆਂ ਸਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਹਰ ਖਰੇ ਦਿਲ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਸੈਂਕੜੇ ਸਖ਼ਤ ਦਿਲ ਹਨ। ਪੌਲੁਸ ਅਤੇ ਸੀਲਾਸ ਨੂੰ ਮਿਲੀ ਕਾਮਯਾਬੀ ਨਾਲ ਅਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਯਹੂਦੀ ਹੋਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਿਰੋਧੀ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਅਸੀਂ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਾਂ, ‘‘ਯਹੂਦੀਆਂ ਨੇ ਖੁਣਸ ਕਰਕੇ¹⁶ ਬਜ਼ਾਰ ਦੇ ਲੁੱਚਿਆਂ ਲੰਡਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਈ ਪੁਰਖਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸੰਗ ਰਲਾ ਲਿਆ ਅਤੇ ਭੀੜ ਲਾ ਕੇ ਨਗਰ ਵਿਚ ਰੋਲਾ ਪਾ ਦਿੱਤਾ’’ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 17:5ਓ, ਅ)। ‘‘ਲੁੱਚਿਆਂ ਲੰਡਿਆਂ’’ ਵਾਕਾਂਸ਼ ਯੂਨਾਨੀ ਸ਼ਬਦ *agoraion* ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਹੈ ਜਿਹਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ‘‘ਅਗੋਰਾ ਆਦਮੀ’’ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਅਗੋਰਾ (ਬਜ਼ਾਰ) ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ ਦਿਲ¹⁷ ਯਾਨੀ ਵਪਾਰ, ਸਿਆਸਤ ਅਤੇ ਧਰਮ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਹਰ ਯੁੱਗ ਵਿਚ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਸੁਭਾਅ ਕਾਰਣ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਜਾਣ ਕੇ ਹੈਰਾਨੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਲੋਫ਼ਰ ਲੋਕ ਘੁੰਮਦੇ ਸਨ, ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ ਸ਼ਰਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਸੇਰੋ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ‘‘ਅਗੋਰਾ ਆਦਮੀਆਂ’’ ਨੂੰ ‘‘sub-rostrums’’ ਕਿਹਾ ਜੋ ਅਗੋਰਾ ਵਿਚ ਰੋਸਟ੍ਰਮ (ਚਬੂਤਰਾ)¹⁸ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਖੜੇ ਹੋ ਕੇ, ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਕੇ ਖੁਸ਼ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਲਈ ਤਾਲੀਆਂ ਵਜਾਉਣ ਜਾਂ ਗਾਲਾਂ ਕੱਢਣ ਲਈ ਕਿਰਾਏ ਤੇ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੈ ਕਿ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 17 ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਮਕਸਦ ਲਈ ਭਾੜੇ ਤੇ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਲੂਕਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਯਹੂਦੀਆਂ ਨੇ ‘‘ਬਜ਼ਾਰ ਦੇ ਲੁੱਚਿਆਂ ਲੰਡਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਈ ਪੁਰਖਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸੰਗ ਰਲਾ ਲਿਆ ਅਤੇ ਭੀੜ ਲਾ ਕੇ ਨਗਰ ਵਿਚ ਰੋਲਾ ਪਾ ਦਿੱਤਾ’’ (ਆਇਤ 5ਅ)।

ਪੌਲੁਸ ਅਤੇ ਸੀਲਾਸ ਯਾਸੋਨ ਨਾਮਕ ਇਕ ਆਦਮੀ ਦੇ ਘਰ ਠਹਿਰੇ ਹੋਏ ਸਨ (ਆਇਤ 7) ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਭੀੜ ਉਹਦੇ ਵੱਲ ਠੱਸ ਪਈ। ‘‘ਅਤੇ ਯਾਸੋਨ ਦੇ ਘਰ ਉੱਤੇ ਹੱਲਾ ਕਰ ਕੇ¹⁹ ਉਨ੍ਹਾਂ [ਪੌਲੁਸ ਅਤੇ ਸੀਲਾਸ] ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਬਾਹਰ ਲਿਆਉਣਾ ਚਾਹੰਦੇ ਸਨ’’ (ਆਇਤ 5ਬ)। *Demos* ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ ‘‘ਲੋਕਾਂ’’ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਸਾਨੂੰ ‘‘ਲੋਕਤੰਤਰ’’ (ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ) ਸ਼ਬਦ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਅਜ਼ਾਦ ਸ਼ਹਿਰ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਭਾ ਵਾਲਾ ਖ਼ੁਦਮੁਖ਼ਤਿਆਰ ਸ਼ਹਿਰ ਸੀ। ਭੀੜ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੇਵਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸੇ ਸਭਾ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਘਸੀਟ ਕੇ ਲਿਆਉਣਾ ਚਾਹੰਦੀ ਸੀ।

ਪੌਲੁਸ ਅਤੇ ਸੀਲਾਸ ਜਾਂ ਤਾਂ ਘਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਂ ਭਾਈਆਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭੀੜ ਦੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨਸਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।²⁰ ਨਿਰਾਸ਼ ਹੋਏ ਯਹੂਦੀ ਯਾਸੋਨ ਅਤੇ ਕਈ ਨਵੇਂ ਮਸੀਹੀਆਂ ਨੂੰ ਫੜ ਕੇ ‘‘ਨਗਰ ਦੇ ਸਰਦਾਰਾਂ ਅੱਗੇ ਡੰਡ ਪਾਉਂਦੇ ਖਿੱਚ ਲਿਆਏ’’ (ਆਇਤ 6ਓ)।

‘‘ਨਗਰ ਦੇ ਸਰਦਾਰ’’ ਯੂਨਾਨੀ ਸ਼ਬਦ *politarchas* ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਹੈ ਜੋ ‘‘ਨਗਰ’’ (*polis*) ਦੇ ਨਾਲ ‘‘ਸਰਦਾਰ’’ (*arch*) ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਮਿਲਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਪੁਰਾਤੱਤਵ ਦੇ ਅਧਿਐਨਾਂ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਕਿ ਬੱਸਲਨੀਕੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਭਾ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਪੰਜ ਤੋਂ ਛੇ ਜਣੇ ਕਰਦੇ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ‘‘ਪੋਲੀਟਾਰਕ’’ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।²¹

ਯਹੂਦੀਆਂ ਨੇ ਸਭਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦਾ ਅਸਲ ਕਾਰਣ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ, ਜੋ ਕਿ ਇੰਜੀਲ ਦੀ ਕਾਮਯਾਬੀ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਾੜਾ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਹੀ ਬੁਠ ਦੁਹਰਾਇਆ ਜੋ ਫਿਲਿੱਪੋ ਵਿਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਗੁਲਾਮਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪੌਲੁਸ ਅਤੇ ਸੀਲਾਸ ਜੋ ਰੋਮੀ ਅਸੂਲਾਂ ਅਤੇ ਕਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਗੜਬੜ ਫੈਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਹਨ। ਉਹ ਡੰਡ ਪਾਉਣ ਲੱਗੇ ਕਿ ‘‘ਇਹ ਲੋਕ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਜਗਤ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਇੱਥੇ ਵੀ ਆਏ ਹਨ! ਯਾਸੋਨ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਤਾਰਿਆ ਹੈ²² ਅਤੇ ਇਹ ਸਭ ਕੈਸਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਤਾਂ ਹੋਰ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਜਿਸੂ²³’’ (ਆਇਤਾਂ 6ਅ, 7)। ਪੌਲੁਸ ਅਤੇ ਸੀਲਾਸ ਦੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦੋ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਾਏ ਗਏ ਕਿ (1) ਉਹ ਗੜਬੜ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਅਤੇ (2) ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਰਾਜਾ ਤਾਂ ਜਿਸੂ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਕੈਸਰ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਹੈ।²⁴ ਪਹਿਲਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਬੁਠਾ ਸੀ: ‘‘ਨਗਰ ਵਿਚ ਰੌਲਾ’’ ਪੌਲੁਸ ਅਤੇ ਸੀਲਾਸ ਨੇ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਯਹੂਦੀਆਂ ਨੇ ਪੁਆਇਆ ਸੀ (ਆਇਤ 5)। ਦੂਜਾ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਉਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਤੋੜਿਆ ਮਰੋੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਹਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਚਾਰਕਾਂ ਨੇ ਕੀਤਾ।²⁵ ਜਿਸੂ ਰਾਜਾ ਤਾਂ ਹੈ (1 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 6:15), ਪਰ ਉਹਦਾ ਰਾਜ ‘‘ਇਸ ਜਗਤ ਦਾ ਨਹੀਂ’’ (ਯੂਹੰਨਾ 18:36), ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੈਸਰ ਦਾ ਵਿਰੋਧੀ ਨਹੀਂ ਸੀ (ਮੱਤੀ 22:21)। ਯਾਸੋਨ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇਲਜ਼ਾਮ ਸੀ ਕਿ ਉਹਨੇ ਗੜਬੜ ਫੈਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭੜਕਾਇਆ ਸੀ।

ਪੌਲੁਸ ਅਤੇ ਸੀਲਾਸ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਯਹੂਦੀਆਂ ਨੇ ਇਹ ਕਹਾਣੀ ਘੜੀ ਸੀ। ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਣਜਾਣਪੁਣੇ ਵਿਚ ਇੰਜੀਲ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਲਈ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਸਨਮਾਨ ਜ਼ਾਹਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ‘‘ਉਲਟਾ ਪੁਲਟਾ ਕਰ ਦੇਣਾ’’ ਵਾਕਾਂਸ਼ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਮਛੇਰੇ ਕਿਸ਼ਤੀ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਲਈ, ਉਹਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਨਾਲ ਆਦਿ ਫੇਰ ਤੋਂ ਠੋਕਣ ਅਤੇ ਰੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਉੱਪਰੋਂ ਹੇਠਾਂ ਪਲਟਣ ਆਦਿ ਲਈ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਯਹੂਦੀਆਂ ਨੇ ਜੋ ਮਹਿਸੂਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਉਹ ਇਹ ਸੀ ਕਿ *παπ* ਨੇ ਜਗਤ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ (ਉਤਪਤ 3) ਅਤੇ ਅਖ਼ੀਰ ਵਿਚ ਇੰਜੀਲ ਉਸ ਨੂੰ ਫੇਰ ਤੋਂ ਸਿੱਧਾ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ! ਮੇਰੀ ਬੜੀ ਤਮੰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਸਾਡੇ ਉੱਤੇ ਇੰਜੀਲ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਨਾਲ ‘‘ਜਗਤ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਪੁਲਟਾ’’ ਕਰਨ ਦਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲੱਗ ਸਕੇ।

ਯਹੂਦੀਆਂ ਦੇ ਬੁਠ ਬੋਲਣ ਵੇਲੇ ਅਗਿਆਨਤਾ ਅਤੇ ਮੁਤਅੱਸਬ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੇਈਮਾਨ ਦਿਲਾਂ ਉੱਤੇ ਛਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ: ‘‘ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਤੇ ਨਗਰ ਦੇ ਸਰਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣਾ ਕੇ ਘਬਰਾ ਦਿੱਤਾ। ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਯਾਸੋਨ ਅਰ ਦੂਜਿਆਂ ਤੋਂ ਮੁਚੱਲਕਾ ਲੈ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ’’ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 17:8, 9)।²⁶ ‘‘ਮੁਚੱਲਕਾ’’ ਇਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਭਾਵ ਸਮਝੌਤਾ ਸੀ ਜੋ ਯਾਸੋਨ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਨੇ ਲਿਖਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਗੜਬੜੀ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਰਕਮ ਸੀ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੇ ਕਾਗਜ਼ ਸਨ। ਸ਼ਾਇਦ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਕੁਝ ਹਿੱਸੇ ਨਾਲ ਇਹ ਗਰੰਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਪੌਲੁਸ

ਅਤੇ ਸੀਲਾਸ ਇਸ ਸ਼ਹਿਰ ਨੂੰ ਛੱਡ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਆਉਣਗੇ (ਵੇਖੋ 1 ਥੱਸਲੁਨੀਕੀਆਂ 2: 18)।

ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਜੋ ਵੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਰੱਖੀਆਂ ਹੋਣ, ਮੰਡਲੀ ਪੌਲੁਸ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਸੀ। ਹਨ੍ਹੇਰੇ ਵਿਚ ਹੀ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ‘‘ਤਾਬੜਤੋੜ ਰਾਤ ਦੇ ਵੇਲੇ ਪੌਲੁਸ ਅਤੇ ਸੀਲਾਸ ਨੂੰ ਬਰੀਆ ਨੂੰ ਘੱਲ ਦਿੱਤਾ’’ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 17: 10ੳ)। ਪੌਲੁਸ ਉੱਥੋਂ ਭਾਰੀ ਮਨ ਨਾਲ ਨਿੱਕਲਿਆ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਦੇ ਦਿਲ ਵਿਚ ਨਵੀਂ-ਨਵੀਂ ਅਤੇ ਬੇਹੱਦ ਨਾਜ਼ੁਕ ਮੰਡਲੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਖ਼ਤਰਾ ਸੀ (1 ਥੱਸਲੁਨੀਕੀਆਂ 1: 6; 2: 14, 15)। ਉਹਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸਤਾਅ ਸਹਿ ਕੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਈਮਾਨ ਵਿਚ ਕਾਇਮ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਕੀ ਉਹ ਸਤਾਅ ਸਹਿਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਾਇਮ ਰਹਿ ਸਕਦੇ ਸਨ?

ਬਰੀਆ ਵਿਚ ਖਰੇ ਦਿਲਾਂ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ (17:10-15)

ਮਸ਼ਹੂਰ ਓਲੰਪਿਕ ਦੇ ਪਹਾੜਾਂ ਦੇ ਕਦਮਾਂ ਵਿਚ ਬਰੀਆ ਥੱਸਲੁਨੀਕੇ ਦੇ ਪੱਛਮ-ਦੱਖਣ ਪੱਛਮ ਵੱਲ ਚਾਲੀ ਤੋਂ ਪੰਜਾਹ ਮੀਲ ਦੂਰ ਸੀ।²⁷ ਪੌਲੁਸ ਅਤੇ ਸੀਲਾਸ ਨੇ ਇਗਨੇਸ਼ੀਅਨ ਮਾਰਗ ਤੇ ਕਈ ਮੀਲ ਦਾ ਸਫ਼ਰ ਕਰਨ ਬਾਅਦ ਦੱਖਣ ਵੱਲ ਰੁਖ਼ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸ਼ਾਇਦ ਭਾਈਆਂ ਨੇ ਇਸ ਉਮੀਦ ਨਾਲ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉੱਥੇ ਨਾ ਹੋਣ ਨਾਲ ਥੱਸਲੁਨੀਕੇ ਦੇ ਯਹੂਦੀਆਂ ਦੀ ਨਫ਼ਰਤ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉੱਥੋਂ ਭਜਾ ਦਿੱਤਾ।²⁸ ਪਰ ਬਰੀਆ ਇਕ ਅਮੀਰ ਅਤੇ ਸੰਘਣੀ ਅਬਾਦੀ ਵਾਲਾ ਇਲਾਕਾ ਸੀ ਇਸ ਕਰਕੇ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅਗਲਾ ਪੜਾਅ ਬਰੀਆ ਨੂੰ ਚੁਣਿਆ ਹੋਵੇ।

ਜੇ ਪੌਲੁਸ ਅਤੇ ਸੀਲਾਸ ਨੂੰ ਬਰੀਆ ਵਿਚ ਭੇਜਣ ਵਾਲੇ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਹ ਸੋਚਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਥੱਸਲੁਨੀਕੇ ਵਿਚ ਸ਼ਾਂਤੀ ਹੋਣ ਤਕ ਗੁਮਨਾਮੀ ਵਿਚ ਰਹਿ ਸਕਣਗੇ, ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਦੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਇਰਾਦਿਆਂ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਬਰੀਆ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚਦਿਆਂ ਹੀ ਉਹ ‘‘ਯਹੂਦੀਆਂ ਦੀ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਗਏ’’ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 17: 10ਅ)। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣ ਕੇ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਈ ਕਿ ਬਰੀਆ ਦਾ ਸਿਨਾਗੋਗ ਖਰੇ ਦਿਲਾਂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਖ਼ੁਦਾ ਦਾ ਖ਼ੋਫ਼ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਗੈਰ ਯਹੂਦੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਯਹੂਦੀ ਵੀ ਸਨ: ‘‘ਇੱਥੇ ਦੇ [ਯਹੂਦੀ] ²⁹ ਲੋਕ ਥੱਸਲੁਨੀਕੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲੋਂ ਬਹੁਤ ਚੰਗੇ ਸਨ ³⁰ ਇਸ ਲਈ ਜੇ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਦਿਲ ਦੀ ਵੱਡੀ ਚਾਹ ਨਾਲ ਵਚਨ ਨੂੰ ਮੰਨ ਲਿਆ ਅਤੇ ਰੋਜ਼ ਲਿਖਤਾਂ ਵਿਚ ਭਾਲ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਭਈ ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਨ ਕਿ ਨਹੀਂ’’ (ਆਇਤ 11)।

ਥੱਸਲੁਨੀਕੇ ਵਿਚ ਹੋਏ ਕੰਮ ਤੋਂ ਜੋ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਇੰਜੀਲ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਿਵੇਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਬਰੀਆ ਦੇ ਵਿਚ ਹੋਏ ਕੰਮ ਤੋਂ ਇਹ ਜਾਹਿਰ ਹੋਇਆ ਕਿ ਇੰਜੀਲ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਕਬੂਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਲੂਕਾ ਨੇ ਪੌਲੁਸ ਅਤੇ ਸੀਲਾਸ ਦੇ ਸੁਣਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਖੂਬੀਆਂ ਦੀ ਤਾਰੀਫ਼ ਕੀਤੀ: (1) ਉਹ ਵਚਨ ਨੂੰ ਕਬੂਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਨ: ‘‘ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਿਲ ਦੀ ਵੱਡੀ ਚਾਹ ਨਾਲ ਵਚਨ ਨੂੰ ਮੰਨ ਲਿਆ।’’ (2) ਉਹ ਲਗਨ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਨ: ਉਹ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਪੌਲੁਸ ਨਾਲ ਲਿਖਤਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕੱਠੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। (3) ਉਹ ਚੌਕਸ ਸਨ: ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸ਼ੌਕ ਭਲਾਈ ਵਾਸਤੇ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਦ ਤਕ ਆਪ ਪਰਖ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਤਦ ਤਕ ਪੌਲੁਸ ਦੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ। ਸਗੋਂ ਉਹ ‘‘ਲਿਖਤਾਂ ਵਿਚ

ਭਾਲ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਕਿ ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਨ ਕਿ ਨਹੀਂ।' ਭਲਾ ਮਾਨਸ ਅਤੇ ਭੋਲਾ ਭਾਲਾ ਹੋਣ ਵਿਚ ਫ਼ਰਕ ਹੈ। (4) ਉਹ ਖ਼ੁਦਾ ਅਤੇ ਉਹਦੇ ਵਚਨ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਸਨ: ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਧਰਮ ਵਿਚ ਲਿਖਤ ਨੂੰ ਆਖਰੀ ਇਖ਼ਤਿਆਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੌਲੁਸ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਿਛਲੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਨਹੀਂ ਪਰਖਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੌਲੁਸ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਵਿਹਾਰ ਦੀ ਕਸੌਟੀ ਤੇ ਨਹੀਂ ਪਰਖਿਆ ਕਿ ਉਹ 'ਵਿਹਾਰਕ' ਜਾਂ 'ਕੰਮ ਵਿਚ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ' ਹਨ ਵੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੌਲੁਸ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਪਵਿੱਤਰ ਲਿਖਤ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿਚ ਪਰਖਿਆ! ਲੂਕਾ ਨੇ ਰਸੂਲ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪੌਲੁਸ ਨੂੰ ਕਬੂਲ ਕਰਨ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਰਖ ਦੀ ਤਰੀਫ਼ ਕੀਤੀ! ਸਾਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜੋ ਸੱਚਾਈ ਨੂੰ ਕਬੂਲ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਰਹਿਣ ਪਰ ਉਹ ਬਾਈਬਲ ਨੂੰ ਕਬੂਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਕਾਇਲ ਹੋਣ ਕਿ ਉਸ ਵਿਚ ਦਿੱਤੀ ਸਿੱਖਿਆ ਸੱਚਾਈ ਹੈ!

ਇਹ ਜਾਣਦਿਆਂ ਕਿ *ਟਰੱਥ ਫ਼ਾਰ ਟੁਡੇ ਦੂਰ ਦੁਰਾਡੇ* ਦੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਮੇਰੇ ਮਨ 'ਚ ਬੜਾ ਭੈ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਵੀ ਲੋਕ ਹਨ ਜੋ ਮੇਰੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਇਸ ਲਈ ਮੰਨ ਲੈਣ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਮੈਂ ਕਹੀ ਹੈ! ਜੇ ਕੁਝ ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਉਹਨੂੰ ਖ਼ੁਦਾ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿਚ ਪਰਖੋ। ਜੇ ਇਹ ਸਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਮੰਨ ਲਵੋ, ਜੇ ਗਲਤ ਹੈ ਤਾਂ ਠੁਕਰਾ ਦਿਓ! ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਮਸੀਹ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਤੇ ਬਾਹਰ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਦੋਵੇਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਹੈ। ਖ਼ੁਦਾ ਦੇ ਇੱਕੋ ਇਕ ਇਖ਼ਤਿਆਰ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੇ ਇਖ਼ਤਿਆਰ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਕਰਕੇ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਖ਼ਾਬ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਗਲਤੀਆਂ ਮਨੁੱਖਾਂ ਵੱਲੋਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ (1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 4:6)।

ਖਰੇ ਦਿਲ ਵਾਲੇ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਬਰੀਆ ਦੇ ਯਹੂਦੀਆਂ 'ਵਿੱਚੋਂ ਅਤੇ ਯੂਨਾਨੀ ਪਤਵੰਤ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ'³¹ ਅਤੇ ਪੁਰਖਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਵੀ ਢੇਰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਨਿਹਚਾ ਕੀਤੀ' (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 17:12)। ਥੱਸਲੁਨੀਕੇ ਵਿਚ 'ਕਿੰਨਿਆਂ [ਯਹੂਦੀਆਂ] ਨੇ ਮੰਨ ਲਿਆ ਸੀ' (ਆਇਤ 4) ਪਰ ਬਰੀਆ ਵਿਚ 'ਬਹੁਤੇ [ਯਹੂਦੀਆਂ ਨੇ] ਨਿਹਚਾ ਕੀਤੀ' (ਆਇਤ 12)। ਇੰਜ ਅਸੀਂ ਬੇਈਮਾਨ ਅਤੇ ਖਰੇ ਦਿਲਾਂ ਵਿਚ ਫ਼ਰਕ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ।

ਸਾਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਕਿ ਪੌਲੁਸ ਅਤੇ ਸੀਲਾਸ ਬਰੀਆ ਵਿਚ ਕਿੰਨੀ ਦੇਰ ਤਕ ਰਹੇ ਪਰ ਇਕ ਵਾਰ ਫੇਰ ਖ਼ੁਦਾ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੰਡਲੀ ਕਾਇਮ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਇੱਥੇ ਬਦਲਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਸੋਪਤਰੁਸ ਸੀ। ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਪੌਲੁਸ ਨਾਲ ਸਫ਼ਰ ਵਿਚ ਵੀ ਗਿਆ (20:4)।

ਅਖੀਰ ਪੌਲੁਸ ਅਤੇ ਸੀਲਾਸ ਦੀ ਕਾਮਯਾਬੀ ਦੀ ਗੱਲ ਨਾਲ ਫੇਰ ਥੱਸਲੁਨੀਕੇ ਦੇ ਯਹੂਦੀਆਂ ਦਾ ਗੁੱਸਾ ਠੰਡਾ ਹੋ ਚੁੱਕਿਆ ਤਾਂ ਇਸ ਖ਼ਬਰ ਨੇ ਕਿ ਬਰੀਆ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਯਹੂਦੀ ਮਸੀਹੀ ਬਣ ਗਏ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਅੱਗ ਵਿਚ ਘਿਓ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੱਗਾ ਸੀ ਕਿ ਪੌਲੁਸ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਛੁੱਟ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਉਹ ਫੇਰ ਚਾਲੀ-ਪੰਜਾਹ ਮੀਲ ਦੂਰ ਉਹੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ! ਛੇਤੀ ਹੀ ਉਹ ਬਰੀਆ ਵੱਲ ਚਲੇ ਗਏ। 'ਪਰ ਜਾਂ ਥੱਸਲੁਨੀਕੇ ਦੇ ਯਹੂਦੀਆਂ ਨੇ ਜਾਣਿਆ ਭਈ ਪੌਲੁਸ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦਾ ਵਚਨ ਬਰੀਆ ਵਿਚ ਵੀ ਸੁਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉੱਥੇ ਵੀ ਆਣ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਭਾਰਨ ਅਤੇ ਘਬਰਾ ਦੇਣ ਲੱਗੇ' (ਆਇਤ 13)³² ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਹੀ ਚਾਲ ਖੇਡੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਹ ਥੱਸਲੁਨੀਕੇ ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋਏ ਸਨ।

ਭੀੜ ਦਾ ਗੁੱਸਾ ਪੌਲੁਸ 'ਤੇ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਭਜਾਉਣ ਦਾ ਤਹੱਈਆ ਕਰ ਲਿਆ ਤਾਂ ਜੋ ਥੱਸਲੁਨੀਕੇ ਦੇ ਹਿੰਸਕ ਯਹੂਦੀ ਉਸ ਵਿਚ ਨਾ ਪਹੁੰਚ ਸਕਣ। ਫਿਰ ਤੋਂ ਭਾਈਆਂ ਨੇ ਉਹਨੂੰ ਯੂਨਾਨ ਦੇ ਦੱਖਣੀ ਭਾਗ ਅਥੇਨੇ ਵਿਚ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਜਿਹਨੂੰ ਅਖਾਇਆ ਕਰਕੇ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ (14ਓ, 15ਓ)।³³ ਇਕ ਵਾਰ ਫੇਰ ਪੌਲੁਸ ਲਈ ਛੱਡ ਕੇ ਜਾਣਾ ਔਖਾ ਸੀ। ਪਰ ਉਹ ਇਹ ਜਾਣ ਕੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਸੀ ਕਿ ਆਪਣੇ ਪਿੱਛੇ ਮਕਦੂਨੀਆ ਵਿਚ ਪ੍ਰਭੂ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਮੰਡਲੀਆਂ ਛੱਡ ਕੇ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਨਵੇਂ ਮਸੀਹੀਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਲਈ ਸੀਲਾਸ ਅਤੇ ਤਿਮੋਥਿਉਸ ਬਰੀਆ ਵਿਚ ਹੀ ਰਹੇ³⁴ (ਆਇਤ 14ਅ)।

ਅਥੇਨੇ ਵਿਚ ਖਰੇ ਦਿਲਾਂ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ (17:14, 15)

ਪੌਲੁਸ ਅਤੇ ਬਰੀਆ ਦੇ ਭਾਈ ਜੋ ਪੈਦਲ ਅਥੇਨੇ ਵਿਚ ਜਾਂਦੇ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉੱਥੇ ਪਹੁੰਚਣ ਵਿਚ ਕਾਫ਼ੀ ਦਿਨ ਲੱਗ ਜਾਣੇ ਸਨ। ਪਰ ਜਹਾਜ਼ ਰਾਹੀਂ ਇਹ ਕੁਝ ਹੀ ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਸਫ਼ਰ ਸੀ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਉਹ ਜਹਾਜ਼ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਗਏ ਹੋਣਗੇ। 'ਤਦ ਭਾਈਆਂ ਨੇ ਝੱਟ ਪੌਲੁਸ ਨੂੰ ਵਿਦਿਆ ਕੀਤਾ ਭਈ ਸਮੁੰਦਰ ਤੀਕ ਜਾਵੇ ... ਪੌਲੁਸ ਦੇ ਪੁਚਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਉਹ ਨੂੰ ਅਥੇਨੇ ਤਾਈਂ ਲਿਆਂਦਾ ਅਤੇ ... ਓਹ ਤੁਰ ਪਏ' (ਆਇਤਾਂ 14, 15)।

ਪੌਲੁਸ ਨੂੰ ਕਲੀਸੀਆ ਵੱਲੋਂ ਅੰਤਾਕੀਆ ਵੱਲ ਭੇਜਣ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਇਹ ਪਹਿਲਾ ਮੌਕਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਇਕੱਲਾ ਹੋਇਆ, ਉਹ ਵੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਬੇਹੱਦ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਵਿਚ। ਉਹ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਇਆ, ਪਰ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਅਗਲੇ ਪਾਠ ਵਿਚ ਵੇਖਾਂਗੇ) ਇਸ ਨਾਲ ਖਰੇ ਦਿਲਾਂ ਦੀ ਉਹਦੀ ਖੋਜ ਮੁੱਕੀ ਨਹੀਂ।

ਸਾਰ

ਇਸ ਪਾਠ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਸਿੱਖਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਲਾਹੇਵੰਦ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਹਨ:

- (1) ਸਾਡੇ ਲਈ ਖੁਦਾ ਦੇ ਵਚਨ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਪੌਲੁਸ 'ਲਿਖਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਚਨ ਸੁਣਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ' (ਆਇਤ 2; ਆਇਤ 13 ਵੀ ਵੇਖੋ)।
- (2) ਨਤੀਜਾ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਸਾਨੂੰ ਖੁਦਾ ਦੇ ਵਚਨ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਥੱਸਲੁਨੀਕੇ ਵਿਚ 'ਕੁਝ' ਯਹੂਦੀਆਂ ਨੂੰ ਅਤੇ ਬਰੀਆ ਵਿਚ 'ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ' ਯਹੂਦੀਆਂ ਨੂੰ ਬਪਤਿਸਮਾ ਦਿੱਤਾ, ਪਰ ਉਹਨੇ ਦੋਵੇਂ ਥਾਂ ਇੱਕੋ ਹੀ ਗੱਲ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ। ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣ ਵਿਚ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਬਣੇ ਰਹਿ ਕੇ, ਫਲ ਦੀ ਉਮੀਦ ਸਾਨੂੰ ਖੁਦਾ ਉੱਤੇ ਛੱਡ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ (1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 4:7)।
- (3) ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸੁਣਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਤੇ ਹੀ ਯਕੀਨ ਨਾ ਕਰਨ ਜੋ ਅਸਾਂ ਕਹੀਆਂ ਹਨ ਸਗੋਂ ਸਾਡੀ (ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੀ) ਹਰ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਬਾਈਬਲ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿਚ ਪਰਖਣ (ਆਇਤ 11)!
- (4) ਜੇ ਅਸੀਂ ਨੇਕਨੀਅਤੀ ਨਾਲ ਖੁਦਾ ਦਾ ਵਚਨ ਸੁਣਾਉਂਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਲੋਕ ਜਾਂ ਤਾਂ ਭਲਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਂ ਬੁਰਾਈ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋਣਗੇ। ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਲੋਕ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੀ ਚੌਕਸ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਸ਼ਾਇਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਡਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਤੇ ਕੋਈ ਬੁਰਾ ਮੰਨ ਜਾਵੇ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਠੋਕਰ ਜਾਂ ਤਕਲੀਫ਼ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ। ਇਕ ਛੋਟੇ ਮੁੰਡੇ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਬਹੁਤੀ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ 'ਬਾਈਬਲ ਇਨਕਲਾਬ ਲੈ ਆਉਂਦੀ ਹੈ'।

ਪਰ ਇਸ ਪਾਠ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਖਰੇ ਦਿਲਾਂ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਵੇਖਿਆ, ਖੁਦਾ ਦੇ ਵਚਨ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੇ ਖਰੇ ਦਿਲ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਉਸ ਨੂੰ ਕਬੂਲ ਕਰ ਲੈਣਗੇ ਪਰ ਬੇਈਮਾਨ ਉਸ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਣਗੇ। ਖਰੇ ਦਿਲ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਕਿਵੇਂ ਮਿਲ ਸਕਦੇ ਹਨ? ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ, ਕਿਸੇ ਦੇ ਮੂੰਹ ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਿਖਿਆ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ‘ਮੈਂ ਖਰੇ ਦਿਲ ਵਾਲਾ ਹਾਂ’ ਜਾਂ ‘ਮੈਂ ਬੇਈਮਾਨ ਹਾਂ।’ ਖਰੇ ਦਿਲਾਂ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਦਾ ਇਕ ਤਰੀਕਾ ਮੈਨੂੰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਹਦੀ ਵਰਤੋਂ ਪੌਲੁਸ ਅਤੇ ਸੀਲਾਸ ਨੇ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਵਕਤ-ਬ-ਵਕਤ ਜਿਸ ਮਸੀਹ ਬਾਰੇ ਦੱਸਦੇ ਰਹੇ (2 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 4:2)। ਅਤੇ ਜਦ ਕੋਈ ਵਿਹਾਰਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਉਸ ਨੂੰ ਮੰਨ ਲਵੇ ਤਾਂ ਉਹਦੇ ਲਈ ਆਨੰਦਿਤ ਹੋਵੇ। ਮੁਬਾਰਕਾਂ! ਤੁਹਾਨੂੰ ਖਰਾ ਦਿਲ ਮਿਲ ਗਿਆ ਹੈ।³⁵

ਸਰਮਨ ਨੋਟਸ

ਵਾਰੇਨ ਵਿਅਰਸਬੇ ਨੇ ਅਧਿਆਇ 17 ਦੀ ਰੂਪਰੇਖਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਣਾਈ ਹੈ:

(1) ਥੱਸਲੁਨੀਕੇ: ਵਚਨ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, (2) ਬਰੀਆ: ਵਚਨ ਨੂੰ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, (3) ਅਥੇਨੇ: ਵਚਨ ਦਾ ਮਜ਼ਾਕ ਉਡਾਉਣ ਵਾਲਾ (ਦ ਬਾਈਬਲ ਐਕਸ ਪੋਜ਼ਿਸ਼ਨ ਕਮੈਂਟਰੀ, ਅੰਕ 1)।

ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਬਾਈਬਲ ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਆਮ ਲੋੜ ਅਤੇ ਲਿਖਤ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿਚ ਹਰ ਧਾਰਮਿਕ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਪਰਖਣ ਦੀ ਖ਼ਾਸ ਲੋੜ ਤੇ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 17:11 ਵਧੀਆ ਮਿਸਾਲ ਹੈ।

ਟਿੱਪਣੀਆਂ

¹ਅਗਲੇ ਭਾਗ ਵਿਚ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 20:28 ਤੇ ਨੋਟਸ ਵੇਖੋ। ²ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ 16:40 ਅਤੇ 17:1 ਵਿਚ ‘ਉਹ’ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਾਰਣ ਲਗਦਾ ਹੈ। ਤਿਮੋਥਿਉਸ ਦਾ ਅਗਲਾ ਜ਼ਿਕਰ ਬਰੀਆ ਵਿਚ ਆਇਆ ਹੈ। ਯਕੀਨਨ ਹੀ ਤਿਮੋਥਿਉਸ ਪੌਲੁਸ ਅਤੇ ਸੀਲਾਸ ਨਾਲ ਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਹਦਾ ਕਾਰਣ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ³199 ਸਫੇ ‘ਤੇ’ ‘ਪੌਲੁਸ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਮਿਸ਼ਨਰੀ ਯਾਤਰਾ’ ਵਾਲਾ ਨਕਸ਼ਾ ਵੇਖੋ। ⁴ਅੰਫਿਪੁਲਿਸ ਉੱਥੋਂ ਤੀਹ ਕੁ ਮੀਲ (ਅਠਤਾਲੀ ਕਿਲੋਮੀਟਰ) ਸੀ, ਅਪੁੱਲੋਨੀਆ ਉਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਤੀਹ ਮੀਲ ਤੋਂ ਥੋੜ੍ਹਾ ਘੱਟ ਅਤੇ ਥੱਸਲੁਨੀਕੇ ਉਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਤੀਹ ਮੀਲ ਤੋਂ ਥੋੜ੍ਹਾ ਵੱਧ ਸੀ। ⁵ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਪੌਲੁਸ ਦਾ ਆਮ ਢੰਗ ਸੰਘਣੀ ਅਬਾਦੀ ਵਾਲੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਇੰਜੀਲ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਉੱਥੋਂ ਦੂਰ ਦੂਰ ਦੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਇੰਜੀਲ ਨੂੰ ਫੈਲਾਉਣਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਅੰਫਿਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਅਪੁੱਲੋਨੀਆ ਵਿਚ ਇੰਜੀਲ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਉਵੇਂ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਫਿਲਿੱਪੋ ਅਤੇ ਥੱਸਲੁਨੀਕੇ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਸੀ (ਵੇਖੋ 1 ਥੱਸਲੁਨੀਕੀਆਂ 1:8)। ⁶ਥੱਸਲੁਨੀਕੇ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਰੋਮ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉੱਥੋਂ ਇੰਜੀਲ ਹੋਰ ਥਾਵਾਂ ਵਿਚ ਫੈਲੀ ਸੀ। ਅਜ਼ਾਦ ਸ਼ਹਿਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਖੁਦਮੁਖ਼ਤਿਆਰ ਸੀ, ਆਪਣੇ ਸਿੱਕੇ ਯਾਨੀ ਕਰੰਸੀ ਚਲਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਸ਼ਹਿਰਪਨਾਹਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਰੋਮੀ ਫ਼ੌਜ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਰੋਮੀ ਘੱਟ ਯੂਨਾਨੀ ਨਗਰ ਬਹੁਤਾ ਲਗਦਾ ਸੀ। ⁷ਇਹ ਨਗਰ (ਹੁਣ ਸਲੋਨਿਕਾ ਦੇ ਨਾਂ)

ਨਾਲ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੈ) ਅੱਜ ਵੀ ਇਹ ਸ਼ਹਿਰ ਦੱਖਣ ਪੂਰਬੀ ਯੂਰੋਪ ਦੀ ਇਕ ਵੱਡੀ ਬੰਦਰਗਾਹ ਹੈ।⁸ ਇਹਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਹ ਤਿੰਨ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਤੋਂ ਬੱਸਲੁਨੀਕੇ ਵਿਚ ਹੀ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਉਸ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਹਫ਼ਤੇ ਰਹਿ ਕੇ ਕੀ ਕੀਤਾ।⁹ ਇਹਦੀ ਉਦਾਹਰਣ ਲਈ ਕਿ ਉਹਨੇ ਇਹ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਪਿਸਦੀਆ ਦੇ ਅੰਤਾਕੀਆ ਵਿਚ ਦਿੱਤਾ ਪੌਲੁਸ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਵੇਖੋ (13: 16-42)।¹⁰ ਟਰੁੱਥ ਫ਼ਾਰ ਟੁਏ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਿਤਾਬ 'ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ, 2' ਦੀ ਅਰਥਾਵਲੀ ਵਿਚ ਵੇਖੋ 'ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦਾ ਭੋ ਕਰਨ ਵਾਲਾ'।

¹¹ ਵੈਸਟਰਨ ਟੈਕਸਟ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ, 'ਸਰਦਾਰਨੀਆਂ' ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਦੀਆਂ ਪਤਨੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਗੈਰ-ਯਹੂਦੀ ਔਰਤਾਂ ਯਹੂਦੀ ਧਰਮ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵੱਲ ਖਿੱਚੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਆਮ ਵਾਂਗ ਲੂਕਾ ਨੇ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਦੀ ਤਾਰੀਫ਼ ਕੀਤੀ।¹² 1 ਤੋਂ 4 ਆਇਤਾਂ ਬੱਸਲੁਨੀਕੇ ਦੇ ਪੌਲੁਸ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਤਿੰਨ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਅਤੇ 5 ਤੋਂ 9 ਆਇਤਾਂ ਉਸਦੇ ਉੱਥੇ ਰਹਿਣ ਦੇ ਅੰਤ ਬਾਰੇ ਦੱਸਦੀਆਂ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਜਾਹਿਰ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਲਈ ਸਮਝਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਆਇਤ 4 ਅਤੇ 5 ਦੇ ਦਰਮਿਆਨ ਸਮੇਂ ਦਾ ਇਕ ਵਕਫ਼ਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਬੱਸਲੁਨੀਕੇ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਕੰਮ ਕੀਤਾ।¹³ ਪਰ ਇਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫ਼ਿਲਿੱਪੋ ਤੋਂ ਕੁਝ ਮਾਲੀ ਮਦਦ ਮਿਲੀ (ਫ਼ਿਲਿੱਪੀਆਂ 4: 15, 16)।¹⁴ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਕਰਕੇ ਕਿਆਫ਼ਾ ਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਰਿਸਤਰਖੁਸ ਯਹੂਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿਕੰਦੁਸ ਯੂਨਾਨੀ।¹⁵ ਵੇਖੋ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 14: 22. ¹⁶ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਈਰਖਾ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੇਖ ਚੁਕੇ ਹਾਂ (13: 45)।¹⁷ ਪਹਿਲਾਂ ਆਏ ਪਾਠ 'ਖੁਦਾ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਬਦਲਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀਆਂ' ਵਿਚ 16: 19 ਤੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵੇਖੋ।¹⁸ ਯੂਨਾਨੀ ਲੋਕ ਇਸ ਮੰਚ ਨੂੰ *bema* (ਬਿਮਾ) ਅਤੇ ਰੋਮੀ ਇਸ ਨੂੰ *rostrum* (ਰੋਸਟ੍ਰਮ) ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਨ (18: 12 ਤੇ ਨੋਟਸ ਵੇਖੋ)। ਇਸ ਨੂੰ ਵੱਖੋ ਵੱਖ ਮਕਸਦਾਂ ਅਤੇ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਕਿਸੇ ਬੁਲਾਰੇ ਲਈ ਮੰਚ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।¹⁹ ਸਾਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਕਿ ਯਾਸੋਨ ਮਸੀਹੀ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਉਹ ਤੱਥ ਜਿਸ ਤੋਂ ਪਾਠ ਵਿਚ 'ਯਾਸੋਨ' ਅਤੇ 'ਕਈ ਭਾਈਆਂ' (ਆਇਤ 6) ਵਿਚ ਫ਼ਰਕ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮਸੀਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪਰ ਮੇਰਾ ਤਾਂ ਇਹੀ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮਸੀਹੀ ਸੀ। ਕਈ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਖਿਆਲ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਉਹੀ ਯਾਸੋਨ ਸੀ ਜਿਹਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਰੋਮੀਆਂ 16: 21 ਵਿਚ ਹੈ। ਜੇ ਇਹ ਗੱਲ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਕੁਰਿੰਥੁਸ ਵਿਚ ਗਿਆ।²⁰ ਖੁਦਾ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਮੁਤਾਬਕ, ਪੌਲੁਸ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ (ਹਮੇਸ਼ਾ ਨਹੀਂ) ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਦੀ ਚਿੰਤਾਵਨੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਸ਼ਾਇਦ ਇੱਥੇ ਵੀ ਇੰਜ ਹੀ ਹੋਇਆ ਸੀ।

²¹ ਵਕ੍ਰਿਆਂ ਤਕ ਸੰਦੇਹਵਾਦੀ ਲੋਕ ਲੂਕਾ ਵੱਲੋਂ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ 'ਪੋਲੀਟਾਰਕਾਂ' ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਰਹੇ ਜਦ ਤਕ ਇਹ ਬਾਈਬਲ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਮਿਲਿਆ ਨਹੀਂ। ਫਿਰ ਬੱਸਲੁਨੀਕੇ ਵਿਚ ਵਰਦਾਰ ਫ਼ਾਟਕ ਦੀ ਖੋਜ ਹੋਈ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਛੇ ਪੋਲੀਟਾਰਕਾਂ ਬਾਰੇ ਉੱਕਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਹਦੇ ਬਾਅਦ ਕਈ ਅਜਿਹੇ ਸ਼ਿਲਾਲੇਖ ਮਿਲ ਗਏ।²² ਜੇ ਯਾਸੋਨ ਮਸੀਹੀ ਸੀ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਲੁਦੀਆ ਵਾਂਗ (16: 15, 40) ਉਸ ਨੇ ਮਸੀਹੀ ਬਣਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਪੌਲੁਸ ਅਤੇ ਸੀਲਾਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰ ਸੌਂਦਿਆ।²³ ਯਹੂਦੀਆਂ ਦਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਨਾਲ ਦਮ ਘੁਟਣ ਲੱਗਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਲੋਦਿਉਸ ਕੋਸਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੱਕਾ ਦੁਸ਼ਮਣ ਸੀ (18: 2), ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਹਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਦਾ ਵਿਖਾਵਾ ਕੀਤਾ। ਬੇਈਮਾਨ ਦਿਲ ਦੀ ਬੇਈਮਾਨੀ ਦੀ ਕੋਈ ਹੱਦ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।²⁴ ਇਹੀ ਇਲਜ਼ਾਮ ਜਿਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ (ਲੂਕਾ 23: 2)।²⁵ ਮੈਂ ਇਸ ਨੂੰ 'ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਤੋੜਨਾ ਮਰੋੜਨਾ' ਆਖਦਾ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਜੀ ਉੱਠਣ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੇ ਇਕ ਭਾਗ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਇੰਜੀਲ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰਕਾਂ ਨੇ ਇਹ ਸਾਫ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਜਿਸ ਸਵਰਗ ਵਿਚ ਵਾਪਸ ਚਲਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਦੁਨਿਆਵੀ ਰਾਜੇ ਨਾਲ ਉਹਦਾ ਕੋਈ ਟਕਰਾਅ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ।²⁶ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ 'ਘਬਰਾ ਦਿੱਤਾ' ਹੋਵੇਗਾ, ਪਰ ਇਲਜ਼ਾਮਾਂ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਯਾਸੋਨ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨਾਲ ਨਰਮੀ ਵਾਲਾ ਵਰਤਾਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਇਸ ਗੱਲ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਲਜ਼ਾਮਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਠੋਸ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਸੀ।²⁷ ਸਫ਼ਾ 199 'ਤੇ 'ਪੌਲੁਸ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਮਿਸ਼ਨਰੀ ਯਾਤਰਾ' ਵਾਲਾ ਨਕਸ਼ਾ ਵੇਖੋ।²⁸ ਕਈਆਂ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਹੈ ਕਿ ਪੌਲੁਸ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਇਗਨੇਸ਼ੀਅਨ ਰਾਹ ਤੇ ਪੱਛਮ ਵੱਲ, ਰੋਮ 'ਚ ਪਹੁੰਚਣ ਤੇ ਵੱਡੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਸੀ (ਰੋਮੀਆਂ 1: 13; 15: 22)। ਜੇ ਉਹਦੀ ਇਹ ਯੋਜਨਾ ਸੀ ਤਾਂ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਖੁਦਾ ਨੇ ਉਹਦੀ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਲਈ ਦਖਲ ਦਿੱਤਾ।²⁹ ਵਕ੍ਰਿਆਂ ਤੋਂ ਮੇਰੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿਚ ਸੀ ਕਿ ਲੂਕਾ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਬੱਸਲੁਨੀਕੇ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਬਰੀਆ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਪਰ ਅਖੀਰ ਮੈਨੂੰ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਇਆ ਕਿ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਉਹ ਬਰੀਆ ਦੇ ਯਹੂਦੀਆਂ ਅਤੇ ਬੱਸਲੁਨੀਕੇ ਦੇ ਯਹੂਦੀਆਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ।³⁰ ਮੂਲ ਲਿਖਤ ਵਿਚ ਸਿਰਫ਼ 'ਵਧੇਰੇ ਭਲੇ' ਹੈ। 'ਭਲੇ' ਲਈ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਸ਼ਬਦ noble ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਯੂਨਾਨੀ ਵਿਚ ਕੁਲੀਨ ਘਰਾਣੇ ਵਿਚ ਜਨਮ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਲੂਕਾ ਨੇ

ਭਲੇ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਇਹ ਸਮਝਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਕੁਲੀਨ ਘਰਾਣੇ ਵਿਚ ਜਨਮ ਲੈਣ ਨਾਲੋਂ ਨੌਬਲ ਭਾਵ ਭਲੇ ਸੁਭਾਅ ਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਹੈ।

³¹ਲੂਕਾ ਵੱਲੋਂ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਵੱਲ ਫੇਰ ਧਿਆਨ ਦਿਓ। ਉਹਨੇ ਇਸ ਆਇਤ ਵਿਚ ਪੁਰਖਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਅ ਦਿੱਤਾ। ³²14: 19 ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਅਜਿਹੀ ਘਟਨਾ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਟਰੱਬ ਫ਼ਾਰ ਟੁਡੇ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਿਤਾਬ 'ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ, 3' ਵਿਚ ਉਸ ਆਇਤ ਤੇ ਨੋਟਸ ਵੇਖੋ। ³³ਕੁਝ ਪੁਰਾਤਨ ਹੱਥਲਿਖਤਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੌਲਸ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਸਮੇਂ ਭਾਈਆਂ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿਚ ਕੋਈ ਪੱਕਾ ਟਿਕਾਣਾ ਹੈ ਵੀ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਉਹ ਅਥੇਨੇ ਵਿਚ ਸਮੁੰਦਰੀ ਰਾਹ ਰਾਹੀਂ ਗਏ ਜਾਂ ਜ਼ਮੀਨੀ ਰਾਹ ਰਾਹੀਂ। ਜੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਮੈਂ ਪਾਠ ਵਿਚ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਮੈਨੂੰ ਉਹੀ ਸਹੀ ਲਗਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਹੋਰ ਵੀ ਹਨ। ³⁴ਸਾਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਕਿ ਇਹ ਭਾਈਆਂ ਦਾ, ਪੌਲਸ ਦਾ ਜਾਂ ਪਵਿੱਤਰ ਆਤਮਾ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ। ਵਿਚਾਰ ਕਿਸੇ ਦਾ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਪੌਲਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਰੀਆ ਵਿਚ ਉਦੋਂ ਤਕ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਜਦ ਤਕ ਬੇਹੱਦ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਾ ਹੋ ਜਾਵੇ (ਆਇਤ 15)। ³⁵ਜੇ ਇਸ ਪਾਠ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੌਜੂਦ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦਿਲਾਂ ਵਿਚ ਝਾਕਣ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਕਿ ਉਹ ਸੱਚਮੁੱਚ ਈਮਾਨਦਾਰ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਪਰਖ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਕਿ ਯਿਸੂ ਮਸੀਹ ਦੇ ਸੱਦੇ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਹਾਂ ਪੱਖੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਾਂਹ ਪੱਖੀ।

© 2009 Truth for Today